

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/430

KARAR NO : 1980/463

nen, ancak sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Sükrü Doruk, İsmet Pek, Fuat Şenol

O L A Y : 5/7/1978 günü, sol görüşlü olarak bilinen ve Sivas Eğitim Enstitüsü'nde

meslek dersi öğretmeni olan mağdur Yunus Yıldırım, yanında oğlu Hacı Osman Yıldırım olduğu halde evine giderken görüş ayrılığı nedeniyle öğrenci olan sanıklarca tabanca ile yaralandıkları, iddiası ile Sivas C. Savcılığı'nın taleptenmesi ile açılan ve yapılan ilk soruşturma sonunda Sivas Sorgu Hakimliği'nce sanıkların eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 450/4., 62. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Sivas 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 28/4/1980 gününde, 1980/77-57 sayı ile: Sanıklara atılan suçların, politik ve ideolojik saikle işlendiği ve yaygın şiddet eylemi niteliğinde olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 17/7/1980 gününde, 1980/217 esas sayı ile : Suçun, 5/7/1978 tarihinde işlendiği, Sivas ilinde 26/2/1980 tarihinden itibaren sıkıyönetimin kaldırıldığı, sanıkların işledikleri suçun sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmakta olan herhangi bir dava ile genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunmadığı, buna göre, davaya bakmaya Sivas 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevli olması gerektiği kanısına vararak, görevli yargı yerinin belirtilmesi için, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Mahkememiz'e başvurmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Poyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Orhan Erdem, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı 8/12/1980 günlü toplantıda, geçici raportör Muzaffer Akçay'ın raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun davada Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Vuz Öğüt'ün Adli Yargı'nın görevli olduğu biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Milli Güvenlik Konseyi 7 Numaralı Kararı'nın 4. ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/ maddeleri hükümleri karşısında, olay kısmında oluş biçimi açıklanan suçların temel hakları

olan yaşam hakkını ortadan kaldırmaya yönelik olarak işlenmesine ve görüş ayrılığından kaynaklandığı cihetle sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmasına; sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmişse de sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunmasına göre, davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenlerle Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bu nedenle Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla v. oyçokluğuyla 8.12.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

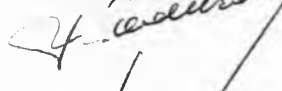
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

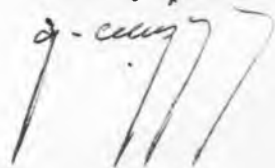
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

aa
i/ç

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/430

KARSI OY YAZISI

1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi " Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, Sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olanlarla, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin el koyduğu her hangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunmayan suçların işleyenlerin davalarına, suç, Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde bakılır." Hükümünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılı biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak Sıkıyönetim Mahkemeleri'ne gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yoruma meydan vermemek için madde yeniden :

a) Sıkıyönetim ilan edilen bölgelerde, Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suçları ..... Sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nde bakılır ..... biçiminde düzenlenmiştir. Bu tedilat her ne kadar M.G.K. tarafından yapılmış ise de, madenin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalardaki gerekçeler üzerinde durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken Hükümetçe "Sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" deyimini kullanarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Millî Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanunu'nda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiği için (Umumi ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış, ancak Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin yükünü hafifletmek için bir yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalet ve Plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Millî Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, Sıkıyönetim bölgesi dışında ve Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde görülmekte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları arnamaksızın örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için, sıralar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirmesi gayesi ile "..... ortak ve genel gaye içerisinde irtibat ...." biçiminde bir değişik-

lik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin ışığı altında ele alınıp irtibatlı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için Sıkıyönetim İlanını gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluşturduğu veya 6136 sayılı Kanunun 12. maddesini ihlal eden suç, Sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) Bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre Sıkıyönetim Mahkemelerince el konmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki ".... umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı ....." ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, Sıkıyönetim Mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süre ile sınırlanması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu olması gibi görüşler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşınması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 No.lu Kararı'na gelince :

Milli Güvenlik Konseyi, (1) nolu bildirisi ile 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olayları da belirterek, bütün yurttaki sıkıyönetim ilan ettiğine göre, Sıkıyönetim ilan nedenlerinin genişlettiği, bu genişletmeye göre Sıkıyönetim Kanunu'nun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla Sıkıyönetim ilan nedeni olup olmayacağı hususundaki tereddütü gidermek ve bazı suçlarda iktisat etmek amacıyla (7) nolu kararının yapıldığı, bu kararın 4. maddesinde : "1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun hükümlerine göre, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, Vatan ve Millet'in bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, Milli güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır." Kuralını vazar ettiği kararda genel hatları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanunu'nda ve kanuna atıfta bulunan Sıkıyönetim Kanunu'nda mevcut olduğu halde, ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların da Sıkıyönetim ilan nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19/9/1980 tarih, 2301 sayılı Kanunla Sıkıyönetim Kanunu'nda yapılan değişiklik 21/9/1980 tarihinde yürürlüğü girdiği, bu değişiklikle mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usûl hükmünün geçmişede (makabline) uygulanacağı, 7 nolu kararın (4). maddesinin, Sıkıyönetim Kanunu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerekeceği, binaneyle belirtilen sürenin her ilde ilan edilmiş tarihi nazara alınarak -7 nolu kararda belirtilen suçlarda da aranacağı, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanunu'nun 13/b. maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklanan biçimde Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatlı olma halinin zehire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibariyle iş bu nedenlerle Sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce 9/3/1979 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu fiillere Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılmıyacağı görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale